

Rolnummer 3861
Arrest nr. 165/2006 van 8 november 2006

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Dendermonde.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters P. Martens, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Moerman en J. Spreutels, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 20 december 2005 in zake de Minister van Financiën en het openbaar ministerie tegen J.M. en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 25 januari 2006, heeft de Correctionele Rechtbank te Dendermonde de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Schendt artikel 23 van de wet van 22 oktober 1997 betreffende de structuur en de accijnstarieven inzake minerale olie, samen gelezen met artikel 7 van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 6.1 E.V.R.M. in de mate dat het aan de strafrechter geen enkele marge overlaat ter beoordeling van de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten, terwijl de strafbepalingen van gemeen recht, door te voorzien in een minimum en maximum of in de toepassing van verzachtende omstandigheden, aan de strafrechter de mogelijkheid bieden om in zekere mate de zwaarte van de straf zelf te bepalen op grond van de concrete omstandigheden van de zaak en van de algemene rechtsbeginselen, waaronder het evenredigheidsbeginsel ? »;

2. « Schendt artikel 23 van de wet van 22 oktober 1997 betreffende de structuur en de accijnstarieven inzake minerale olie, samen gelezen met artikel 7 van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 6.1 E.V.R.M. in de mate dat het aan de strafrechter niet toelaat bij toepassing van verzachtende omstandigheden de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten te matigen, terwijl het wel die ruimte overlaat aan de administratie, die krachtens artikel 263 AWDA toegelaten wordt in aanwezigheid van verzachtende omstandigheden terzake te transigeren ? »;

3. « Schendt artikel 23 van de wet van 22 oktober 1997 betreffende de structuur en de accijnstarieven inzake minerale olie, samen gelezen met artikel 7 van dezelfde wet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 6.1 E.V.R.M. in de mate dat het aan de strafrechter geen mogelijkheid biedt de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten te matigen op grond van de omvang van de vastgestelde fraude terwijl artikel 239 AWDA bij vergelijkbare fraude voorziet in de geldboete van tienmaal of tweemaal de ontdoken rechten, naargelang van de omvang van de fraude ? ».

Memories zijn ingediend door :

- K.H., woonplaats kiezend te 9200 Dendermonde, E. Van Winckellaan 1;
- de Ministerraad.

Bij beschikking van 12 juli 2006 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 13 september 2006, na de prejudiciële vragen te hebben geherformuleerd zoals hierna vermeld en de Ministerraad te hebben uitgenodigd uiterlijk op 6 september 2006 een aanvullende memorie in te dienen met betrekking tot deze geherformuleerde vragen :

« 1. Schendt artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in de mate dat het aan de strafrechter geen enkele marge overlaat ter beoordeling van de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten, terwijl de strafbepalingen van gemeen recht, door te voorzien in een minimum en maximum of in de toepassing van verzachtende omstandigheden, aan de strafrechter de mogelijkheid bieden om in zekere mate de zwaarte van de straf zelf te bepalen op grond van de concrete omstandigheden van de zaak en van de algemene rechtsbeginselen, waaronder het evenredigheidsbeginsel ?

2. Schendt artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in de mate dat het aan de strafrechter niet toelaat bij toepassing van verzachtende omstandigheden de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten te matigen, terwijl het wel die ruimte overlaat aan de administratie, die krachtens artikel 263 van de algemene wet inzake douane en accijnzen, toegelaten wordt in aanwezigheid van verzachtende omstandigheden terzake te transigeren ?

3. Schendt artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in de mate dat het aan de strafrechter geen mogelijkheid biedt de erin bepaalde geldboete van tienmaal de ontdoken rechten te matigen op grond van de omvang van de vastgestelde fraude, terwijl artikel 239 van de algemene wet inzake douane en accijnzen, bij vergelijkbare fraude voorziet in een geldboete van tienmaal of van tweemaal de ontdoken rechten, naargelang van de omvang van de fraude ? ».

Op de openbare terechtzitting van 13 september 2006 :

- zijn verschenen :
- . Mr. B. Van Baeveghem, advocaat bij de balie te Dendermonde, voor K.H.;
- . Mr. E. Goetstouwers *loco* Mr. P. Van der Straten, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers A. Alen en J. Spreutels verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil*

Verschillende personen worden voor de Correctionele Rechtbank vervolgd wegens inbreuken op de accijnswetgeving, naar aanleiding van het aantreffen van verschillende kartonnen dozen met sigaretten waarvan de verpakkingen niet waren voorzien van fiscale bandjes.

Tijdens het strafproces wordt verwezen naar een arrest van het Hof van Cassatie van 27 september 2005 met betrekking tot artikel 23 van de wet van 22 oktober 1997 betreffende de structuur en de accijnstarieven inzake minerale olie, waarin het Hof van Cassatie het Hof ondervraagt over de bestaanbaarheid van die bepaling met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, wegens de zeer hoge geldboete die door die bepaling wordt opgelegd, zonder dat aan de rechter een beoordelingsruimte wordt gelaten om de omvang ervan te bepalen, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak. De Rechtbank stelt vast dat een vergelijkbare strafbepaling, namelijk artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, dient te worden toegepast. Nadat daarover de debatten werden heropend, beslist de Rechtbank de voormelde prejudiciële vragen te stellen.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van K.H., beklagde voor het verwijzende rechtscollege

A.1.1. Wat de eerste prejudiciële vraag betreft, wijst die partij erop dat de in het geding zijnde bepaling een ongelijke behandeling van vergelijkbare situaties in het leven roept door niet te voorzien in een uitdrukkelijke bepaling die het aannemen van verzachtende omstandigheden mogelijk maakt.

A.1.2. Dat onderscheid is niet redelijk verantwoord, minstens niet evenredig omdat hierdoor het beginsel dat straffen een persoonlijk karakter toekent, wordt geschonden. Vermits het douanerecht wordt beheerst door wetgeving die dateert uit 1822, is het niet vreemd dat die wetgeving aanleiding geeft tot ongelijkheden die in de huidige juridische context niet meer kunnen worden verantwoord. Naar de huidige juridische standaarden doet artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 op onverantwoorde wijze afbreuk aan het beginsel van de gepersonaliseerde bestraffing.

A.1.3. Het verschil in behandeling is bovendien niet pertinent en ondoelmatig vermits de administratie zelf over de mogelijkheid beschikt om te transigeren. Elke doelmatigheid ontbreekt in zoverre aan de rechter wordt geweigerd wat de administratie vermag.

A.1.4. Ook het Hof heeft reeds eerder het noodzakelijk persoonlijk karakter van straffen benadrukt als een algemeen rechtsbeginsel, terwijl bijkomend moet worden gewezen op het belang van het beginsel dat de proportionaliteit van de straffen beheerst. De onmogelijkheid voor de rechter om rekening te houden met verzachtende omstandigheden, doet op onevenredige wijze afbreuk aan het algemeen beginsel.

A.1.5. De regeling is bovendien in strijd met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens doordat de strafrechter geen kennis kan nemen van alle betwistingen van de zaak zodat het recht op toegang tot de rechter aanzienlijk wordt belemmerd en doordat de rechter niet over de volle rechtsmacht nopens de betwistingen beschikt.

A.1.6. De onevenredigheid wordt versterkt door de verreikende gevolgen die de maatregel heeft in de concrete juridische context van de beklagde, gelet op de astronomische geldboetes die dreigen. Het bestrijden van mogelijkere omvangrijke fraude in die technische en grensoverschrijdende materie, is geen voldoende verantwoording om een dermate ingrijpende inbreuk te plegen op het beginsel van het persoonlijk karakter van de straf.

Aangezien volgens de vervolgende administratie voor het misdrijf geen moreel of intentioneel element is vereist en het stellen van een louter materiële gedraging strafbaar zou zijn, is de bestaande ongelijkheid bijzonder grievend. Een beklagde die niet mag aantonen dat hij niet wetens of willens de materiële overtreding beging, wordt bijzonder benadeeld nu dat bewijs zelfs geen kans zou geven op de toepassing van verzachtende omstandigheden.

A.2.1. In de tweede prejudiciële vraag wordt gewezen op de situatie van de fiscale administratie die voor de strafrechter kennis neemt van de inbreuk en die bij verzachtende omstandigheden wordt gemachtigd met de overtreder een transactie af te sluiten met toepassing van artikel 263 van het koninklijk besluit van 18 juli 1977 houdende coördinatie van de algemene bepalingen inzake douanen en accijnzen (hierna A.W.D.A.).

A.2.2. Zelfs indien wordt geoordeeld dat alleen de administratie exclusief de opportuniteit van een transactie kan beoordelen, kan niet worden verantwoord dat zij alleen ook zou kunnen oordelen in welke omstandigheden een transactie tot de mogelijkheden behoort. De regeling is in strijd met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens vermits de rechter alle elementen in feite en in rechte moet kunnen beoordelen en moet kunnen nagaan of de sanctie niet in strijd is met de zorgvuldigheidsplicht van het bestuur. In de gevallen waarin de administratie weigert om verzachtende omstandigheden te aanvaarden, wordt de rechter elke controle ontzegd nopens de beoordeling van de feiten en wordt de toegang tot de rechter ontzegd.

Het verschil in behandeling is onverantwoord omdat zij een niet pertinente en ondoelmatige beperking uitmaakt. Aangezien de mogelijkheid om een transactie te sluiten ook bestaat na de aanhangigmaking van de zaak voor de strafrechter, omdat alleen tijdens een rechtsgeding de verzachtende omstandigheden aan het licht kunnen komen, valt niet in te zien waarom de rechter zelf geen verzachtende omstandigheden zou kunnen toepassen. De ondoelmatigheid vloeit voort uit het feit dat de wetgever de personalisering van de straf niet heeft uitgesloten maar de toepassing ervan uitsluitend aan de administratie heeft overgelaten.

A.2.3. Het gemaakte onderscheid is des te meer disproportioneel omdat de afweging van het bestaan van verzachtende omstandigheden bij uitstek een feitenkwestie is die niet louter subjectief door de administratie kan worden beoordeeld. Een feitenkwestie dient door de rechter te worden beslecht, minstens aan zijn controle te worden onderworpen.

A.3.1. Wat de derde prejudiciële vraag betreft, met betrekking tot de vergelijking met de beklagden die worden vervolgd op grond van artikel 239 van de A.W.D.A., stelt die partij dat die laatste bepaling, anders dan de in het geding zijnde bepaling, wel een onderscheid vaststelt naar gelang van de omvang van de vastgestelde fraude. Beide regelingen zijn vergelijkbaar omdat ze beide betrekking hebben op accijnsproducten en het vervoer ervan, omdat de fraude die ze bestrijden, vergelijkbaar is, en omdat beide bepalingen met een zeer streng boetemechanisme aansporen tot effectieve en volledige accijnsaangifte.

A.3.2. Dat bij vervolging op grond van artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 geen rekening kan worden gehouden met de omvang van de ontdoken accijns, is een onderscheid dat niet redelijk kan worden verantwoord en bovendien zeer verreikende gevolgen heeft, zelfs bij een relatief beperkte omvang van de fraude. De gevolgen van astronomische boetes zijn niet slechts van financiële aard, maar hebben onmiskenbaar een invloed en een weerslag op de geestelijke integriteit van de beklagde, in die mate dat zelfs sprake kan zijn van een schending van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Standpunt van de Ministerraad

A.4.1. De Ministerraad is van mening dat de prejudiciële vragen betrekking hebben op de matigingsbevoegdheid van de rechter betreffende de bestraffing inzake douane en accijnzen en een vergelijking inhouden met de strafbepalingen van gemeen recht die aan de strafrechter de mogelijkheid geven om de geldboete te matigen of aan te passen aan de concrete omstandigheden.

De Ministerraad is allereerst van mening dat het onduidelijk is met welke concrete bepalingen de vergelijking wordt gemaakt.

De Ministerraad citeert vervolgens het arrest nr. 60/2002 van 28 maart 2002 en leidt hieruit af dat het Hof de gestrengheid van de wetten inzake douane en accijnzen erkent. Die gestrengheid kan volgens hem niet alleen de omvang van de geldelijke straf beïnvloeden, maar ook de aan de rechter geboden mogelijkheid om, wat dit betreft, op grond van verzachtende omstandigheden de straf te matigen. De Ministerraad wijst ook erop dat de strafrechter wel degelijk over beoordelingsruimte beschikt inzake douane en accijnzen vermits hij toepassing kan maken van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie.

A.4.2. De Ministerraad is van mening dat de strenge bestraffing in het douane- en accijnsrecht niet alleen tot doel heeft de dader van de inbreuk te bestraffen maar tevens strekt tot vergoeding van de Staat voor het geleden nadeel. Volgens de Ministerraad heeft de wetgever dat gemengd karakter van de geldboeten inzake douane en accijnzen willen behouden, ook na de opheffing van het tweede lid van artikel 100 van het Strafwetboek bij artikel 105 van de wet van 6 augustus 1986. Ofschoon de Ministerraad toegeeft dat er een toenadering is tussen het fiscaal strafrecht en het gemeen strafrecht, beklemtoont hij dat er belangrijke verschillen blijven bestaan.

De Ministerraad meent dat het doel van de maatregel gelegen is in de recuperatie van het verlies dat de Schatkist lijdt door een bepaald soort fiscale fraude en beklemtoont dat de inbreuken op het douane- en accijnzenrecht een veel grotere financiële schade aan de Staat en aan de Europese Unie berokkenen dan misdrijven van gemeen recht. Het onderscheid in behandeling berust op pertinente en adequate criteria. Het feit dat de geldboete inzake douane en accijnzen wordt berekend als een veelvoud van de ontdoken rechten houdt geen discriminatie in ten opzichte van het gemeen strafrecht vermits een dergelijk onderscheid volgt uit het wezen zelf van de inbreuk, waarbij de sanctie een ontradend karakter dient te hebben, hetgeen niet het geval zou zijn bij een gewone geldboete gekoppeld aan een verplichting om het ontdoken recht vooralsnog te moeten betalen. De Ministerraad meent dat hierbij tevens rekening moet worden gehouden met de rechtmatige belangen van de eerlijke belastingbetaler, die ten gevolge van de belastingontduiking van anderen onevenredig zwaar wordt belast en die heel wat schade ondervindt van de handel in frauduleus ingevoerde of vervaardigde goederen. De Staat dient de naleving van de belastingwetten door allen zo goed mogelijk te verzekeren. De Ministerraad meent dat de verdachte voor fiscale misdrijven zich niet in een ongunstigere positie bevindt dan de verdachte in de gemeenrechtelijke strafprocedure, vermits de administratie te allen tijde een transactie kan aangaan die de strafvordering doet vervallen.

A.4.3. De Ministerraad ontwaart evenmin enige ongelijkheid in het feit dat de administratie over een transactionele bevoegdheid beschikt wanneer verzachtende omstandigheden voorhanden zijn, terwijl de strafrechter niet over de mogelijkheid zou beschikken om de geldboete te matigen. Het behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de Administratie der Douane en Accijnzen om aan de overtreders een minnelijke schikking aan te bieden, die een werkelijke dading is waarop de artikelen 2044 en volgende van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn. De administratie mag alleen een transactie voorstellen wanneer verzachtende omstandigheden voorhanden zijn, zoals de afwezigheid van bedrieglijk opzet. Indien die niet wordt aanvaard, behoort het tot de exclusieve bevoegdheid van de administratie om middels rechtstreekse dagvaarding de rechtsvordering in te stellen, waarbij de rechtbank zich dient te houden aan de wettelijk opgelegde geldboete. De Ministerraad meent dat een dergelijke transactiemogelijkheid geen ongelijke behandeling inhoudt maar volgt uit de eigen geaardheid van de fiscale inbreuken en het normbesef van de gemeenschap tegenover zulke inbreuken. De wetgever streeft voornamelijk naar een administratieve afhandeling en inning van de rechten en boetes in die gespecialiseerde materie en kent het door de administratie opgeleide kader hierbij ruime bevoegdheden toe, waaronder de mogelijkheid tot het afsluiten van een transactie, onder voorwaarden die wettelijk zijn vastgelegd. Het staat daarbij elke fiscale overtreder vrij om het voorstel van de administratie af te wijzen.

De Ministerraad wijst erop dat ook in het gemeen recht minnelijke schikkingen mogelijk zijn en dat in vele gevallen aan de administratie en/of het openbaar ministerie een grote ruimte wordt gelaten voor een transactie. Als voorbeeld citeert hij artikel 216*bis* van het Wetboek van strafvordering. Tevens verwijst hij naar andere rechtstakken.

De Ministerraad besluit dat het feit dat de transactiebevoegdheid toekomt aan de administratie en niet aan de rechtbank, redelijk verantwoord is gelet op het feit dat een transactie de strafvervolgung doet vervallen.

- B -

B.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop (hierna wet van 10 juni 1997). Die bepaling, zoals laatst gewijzigd bij artikel 42, 5°, van het koninklijk besluit van 13 juli 2001, bekrachtigd bij de wet van 26 juni 2002 (eerste lid), en bij artikel 11 van de wet van 4 mei 1999 (tweede en derde lid), luidt :

« Iedere overtreding van de bepalingen van deze wet die tot gevolg heeft dat de accijns opeisbaar wordt, wordt gestraft met een boete van tienmaal de in het spel zijnde accijns met een minimum van 250,00 EUR.

Bovendien worden de overtreders bestraft met een gevangenisstraf van vier maanden tot een jaar wanneer accijnsproducten die worden geleverd of zijn bestemd om te worden geleverd in het land, in het verbruik zijn gesteld zonder aangifte of wanneer het vervoer ervan geschiedt onder dekking van valse of vervalste documenten of wanneer de overtreding gebeurt door benden van ten minste drie personen.

In geval van herhaling wordt de geldboete en de gevangenisstraf verdubbeld.

Benevens vorenvermelde straf worden de goederen waarop de accijns verschuldigd is, de bij de overtreding gebruikte vervoermiddelen en de voorwerpen die gediend hebben of bestemd waren om de fraude te plegen in beslag genomen en verbeurd verklaard ».

Uit de prejudiciële vragen blijkt dat zij in werkelijkheid zijn beperkt tot het eerste lid van artikel 39 van de wet van 10 juni 1997, zodat het Hof zijn onderzoek daartoe beperkt.

B.2. Artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997 bestraft iedere overtreding van de bepalingen van die wet die tot gevolg heeft dat de accijns opeisbaar wordt, met een geldboete die onveranderlijk is bepaald op tienmaal de in het spel zijnde accijns met een minimum van 250 euro, zonder dat is voorzien in een minimum- en een maximumstraf waartussen de strafrechter kan kiezen. Evenmin staat de in het geding zijnde bepaling de rechter toe rekening te houden met verzachtende omstandigheden. Aldus beperkt artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997 de beoordelingsvrijheid van de rechter inzake de op te leggen straf.

De verwijzende rechter verzoekt het Hof aan de hand van drie prejudiciële vragen te onderzoeken of die bepaling hierdoor de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, schendt.

De eerste prejudiciële vraag noopt tot een vergelijking met het gemeen strafrecht, waar de rechter doorgaans de straf kan bepalen binnen de perken van een door de wet vastgestelde minimum- en maximumstraf en rekening kan houden met verzachtende omstandigheden om een straf op te leggen beneden het wettelijk bepaalde minimum (artikelen 79 tot 85 van het Strafwetboek).

In de tweede prejudiciële vraag wordt het Hof gevraagd de bevoegdheid van de strafrechter te vergelijken met die van de Administratie der Douane en Accijnzen, die, met toepassing van artikel 263 van het koninklijk besluit van 18 juli 1977 houdende coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen (hierna A.W.D.A.), met name omtrent de geldboete kan transigeren « zo dikwijls verzachtende omstandigheden de zaak vergezellen, of als aannemelijk kan worden gehouden dat het misdrijf eerder aan verzuim of abuis, dan aan een oogmerk van opzettelijke fraude moet worden toegeschreven ».

In de derde prejudiciële vraag wordt de geldboete gelijk aan tienmaal de in het spel zijnde accijns bepaald in artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997, vergeleken met de geldboete bepaald in artikel 239 van de A.W.D.A., dat luidt :

« § 1. Wanneer bij de verificatie van accijnsgoederen die onder accijnsverband worden vervoerd naar een geoorloofde bestemming, een tekort wordt bevonden ten opzichte van de aangifte inzake accijnzen of van het afgegeven accijnsdocument, verbeurt de aangever of de houder van het afgegeven document, uit dien hoofde, een boete van tienmaal de accijnzen op het tekort bevonden gedeelte.

§ 2. De bij § 1 vastgestelde boete is beperkt tot tweemaal de accijnzen op het tekort bevonden gedeelte, indien dat tekort niet meer bedraagt dan een twaalfde van de aangegeven of in het document vermelde hoeveelheid.

§ 3. Ongeacht de bij de § 1 en 2 opgelegde boete, moeten de accijnzen op het tekort bevonden gedeelte worden betaald ».

B.3. Artikel 39 van de wet van 10 juni 1997 maakt deel uit van het douanestrafrecht, dat behoort tot het bijzonder strafrecht en waarmee de wetgever, via een eigen systeem voor strafrechtelijke opsporing en vervolging, de omvang en de frequentie van de fraude wil

bestrijden in een bijzonder technische en vaak grensoverschrijdende materie die mede grotendeels door een uitgebreide Europese regelgeving wordt beheerst. De bestraffing van de inbreuken op de douane- en accijnsgoederen wordt vaak bemoeilijkt door het hoge aantal personen dat bij de handel is betrokken en door de mobiliteit van de goederen waarop de rechten verschuldigd zijn.

In dat kader heeft de wetgever op douane- en accijns misdrijven zeer zware geldboeten gesteld om te beletten dat fraude zou worden gepleegd met het oog op de enorme winst die men ermee kan maken. Ter verantwoording van het hoge karakter van de geldboete werd steeds staande gehouden dat die niet alleen een individuele straf met een ernstig ontradend karakter voor de dader zou uitmaken maar ook het herstel van de gestoorde economische orde en het verzekeren van de heffingen van de verschuldigde belastingen zou beogen. Het verlenen aan de strafrechter van de mogelijkheid om verzachtende omstandigheden toe te passen zou onverenigbaar zijn met de doelstelling de fiscale fraude te bestraffen.

B.4. Vermits de prejudiciële vragen in essentie de bevoegdheid van de strafrechter betreffen om de straftoemeting te bepalen en die aan te passen aan de concrete omstandigheden van de zaak door de in artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997 voorgeschreven geldboete te matigen, worden ze samen behandeld.

B.5.1. Onder voorbehoud dat hij geen maatregel mag nemen die kennelijk onredelijk is, vermag de democratisch gekozen wetgever het repressief beleid zelf vast te stellen en aldus de beoordelingsvrijheid van de rechter uit te sluiten.

De wetgever heeft nochtans meermaals geopteerd voor de individualisering van straffen door de rechter de keuze te laten, die is begrensd door een minimum en een maximum, wat de strengheid van de straf betreft, door het hem mogelijk te maken rekening te houden met verzachtende omstandigheden waardoor hij een straf beneden het wettelijk minimum kan opleggen, en door hem toe te staan maatregelen tot uitstel en tot opschorting van de uitspraak toe te kennen.

B.5.2. Dat de rechter de straf niet kan verzachten tot onder de grenzen gesteld bij de in het geding zijnde bepaling, komt voort uit het feit dat, bij gebrek aan een uitdrukkelijke bepaling in de bijzondere strafwet, de bepalingen van het Strafwetboek met betrekking tot de

verzachtende omstandigheden niet kunnen worden toegepast (artikel 100 van het Strafwetboek).

B.5.3. Het staat aan de wetgever te oordelen of het wenselijk is de rechter te dwingen tot gestrengheid wanneer een inbreuk het algemeen belang schaadt, vooral in een aangelegenheid die, zoals te dezen, aanleiding geeft tot een aanzienlijke fraude. Die gestrengheid kan niet alleen de omvang van de geldboete betreffen, maar ook de aan de rechter geboden mogelijkheid om de straf tot onder de gestelde grenzen te verminderen wanneer verzachtende omstandigheden aanwezig zijn.

Het Hof zou een dergelijke keuze alleen kunnen afkeuren indien die kennelijk onredelijk zou zijn of indien de in het geding zijnde bepaling ertoe zou leiden aan een categorie van beklaagden het recht op een eerlijk proces voor een onafhankelijke en onpartijdige instantie, zoals gewaarborgd bij artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, te ontzeggen.

B.6. De wijze waarop de geldboete is bepaald in artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997 beantwoordt aan de door de wetgever nagestreefde doeleinden zoals uiteengezet in B.3.

B.7.1. Luidens artikel 263 van de A.W.D.A. zou door de administratie, met name wat de geldboete betreft, kunnen worden getransigeerd « zo dikwijls verzachtende omstandigheden de zaak vergezellen, of als aannemelijk kan worden gehouden dat het misdrijf eerder aan verzuim of abuis, dan aan een oogmerk van opzettelijke fraude moet worden toegeschreven ».

B.7.2. De ontstentenis in artikel 39 van de wet van 10 juni 1997, van een bevoegdheid van de strafrechter die gelijkwaardig is aan die welke door artikel 263 van de A.W.D.A. is toegekend aan de administratie, is evenwel niet verenigbaar met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met het algemeen beginsel van het strafrecht dat vereist dat niets wat onder de beoordelingsbevoegdheid van de administratie valt, ontsnapt aan de toetsing van de rechter.

B.7.3. Het is juist dat, in alle aangelegenheden waarin zij is toegestaan, de transactie een einde maakt aan de strafvordering zonder toetsing van de rechter. Maar de beklaagde kan doorgaans, wanneer de transactie hem niet wordt voorgesteld of hij die weigert, het bestaan van verzachtende omstandigheden voor een rechter aanvoeren.

Te dezen staat het de beklaagde vrij de transactie te aanvaarden die de administratie hem zou voorstellen, maar indien hij die weigert of indien die hem niet wordt voorgesteld, zal hij een rechter nooit kunnen laten oordelen of er verzachtende omstandigheden bestaan die verantwoordelijk dat de geldboete wordt beperkt tot onder het bij de wet vastgestelde bedrag.

B.7.4. Het is eveneens juist dat de rechter de opschorting van de uitspraak van de veroordeling of het uitstel van de tenuitvoerlegging van de straffen, met toepassing van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, kan bevelen. Maar de door die wet aan de rechter verleende bevoegdheden zijn niet dezelfde als die welke hij haalt uit artikel 85 van het Strafwetboek en die welke de A.W.D.A. aan de administratie toevertrouwt.

B.8. De prejudiciële vragen dienen bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 39, eerste lid, van de wet van 10 juni 1997 betreffende de algemene regeling voor accijnsproducten, het voorhanden hebben en het verkeer daarvan en de controles daarop, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in zoverre het de strafrechter niet toestaat om, wanneer er verzachtende omstandigheden bestaan, de erin bepaalde geldboete op enigerlei wijze te matigen.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 8 november 2006.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts